

BULETIN

Memajukan Pembangunan Sosial
Melalui Pemerkasaan Komuniti

APPGM-SDG

**MELESTARIKAN MERSING:
MENGIMBANGI KHAZANAH ALAM DAN
SOSIOEKONOMI KOMUNITI**

YB Tuan Haji Muhammad Islahuddin Abas
Ahli Parlimen Mersing

Kolum Dari Parlimen
ke Akar Umbi

**Melestarikan
Mersing:
Mengimbangi
Khazanah Alam dan
Sosioekonomi
Komuniti** **03**

Kolum Rencana Khas

**Membina Masyarakat
Lebih Saksama melalui
Ekonomi Sosial dan
Solidariti** **05**

Suara dari Akar Umbi

**Pertanian Logam
Sabah: Menjana
Kesejahteraan Komuniti
Dan Kelestarian Melalui
Pencapaian SDG** **07**

KANDUNGAN

Suara dari Akar Umbi

**Dari Mendengar
kepada Tindakan:
Perjalanan
Pembelajaran Alam
Sekitar Saya di
Masjid Tanah** **09**

Sorotan Acara

**Memacu Inovasi zon
utara: Rangka Kerja
Strategik APPGM-SDG
Bersama NCER** **10**

Sorotan Acara

**Forum Intervensi
Dasar SDG Zon Pantai
Timur Perkukuh
Peranan Daerah
Dalam Pembangunan
Mampan** **12**

Sorotan Acara

**Memperkasa Komuniti,
menampilkan Impak:
Jelajah Sulung RISE X
TAMU SDG
Menyemarakkan
Keusahawanan
Tempatan di Kota
Bharu** **14**

Sorotan Acara

**Memacu SDG dan
Pemahaman Usaha
Kerjasama bersama *Partners*
in Accelerating SDGs** **16**

**Daripada Data Setempat Ke
Tindakan Perundangan: Ahli
Parlimen Juara Empat
Laporan Cadangan Dasar
APPGM-SDG Di Parlimen** **18**

Sorotan Acara

**Memperkasa Daerah di Sabah:
Forum Tadbir Urus APPGM-
SDG Mengetengahkan Amalan
Terbaik bagi Pertumbuhan
Ekonomi dan Daya Tahan Iklim** **20**

**Ahli Parlimen Turun
Padang** **22**

Pasukan Editorial:

Penyunting

Hirzawati Atikah Mohd Tahir

Pereka Kulit dan
Pereka Susun Atur

Kezia Sim Kui Ting
Hirzawati Atikah Mohd Tahir

**Ikuti Kami untuk
Maklumat Lanjut**

@APPGMSDGMY

APPGM-SDG Secretariat

@appgm_sdg

@appgmsdg

MELESTARIKAN MERSING: MENGIMBANGI KHAZANAH ALAM DAN SOSIOEKONOMI KOMUNITI

YB Tuan Haji Muhammad Islahuddin Abas
(Ahli Parlimen Mersing)

Sebagai Ahli Parlimen Mersing, setiap kali saya menatap hamparan peta daerah kita yang merangkumi 14% daripada keluasan negeri Johor, saya sentiasa diingatkan tentang satu amanah yang amat besar. Dengan keluasan mencecah lebih 705 ribu ekar dari Endau hinggalah ke Tenggara, Mersing bukan sekadar sebuah sempadan geografi. Ia adalah sebuah syurga alam semula jadi yang unik, merangkumi khazanah ekosistem tanah rendah, hutan simpan kekal seluas lebih 111 ribu hektar, hinggalah kepada keindahan rantaian pulau-pulau yang telah digazetkan sebagai Taman Laut sejak tahun 1994.

Namun, di sebalik status Mersing sebagai hub pelancongan antarabangsa dan lubuk perikanan Wilayah Timur Johor, kita sedang berhadapan dengan cabaran ekologi yang mendesak. Perubahan iklim global dan impak pasca-pandemik bukan lagi sekadar teori di atas kertas; ia adalah realiti yang sedang mengancam rantaian ekonomi serta keselamatan 78,195 orang penduduk kita. Visi saya amat jelas: **kita mesti memulihara alam sekitar Mersing, namun kelestarian ini tidak boleh mengorbankan periuk nasi komuniti setempat.**

Ekosistem Marin dan Pesisir Pantai yang Terancam

Sektor ekonomi utama Mersing adalah perikanan kemudian diikuti dengan kegiatan pelancongan dan pertanian. Dalam satu lawatan pemetaan isu yang dilakukan bersama APPGM-SDG pada tahun 2023, *Tunku Abdul Jalil Conservation Centre* (TAJCC) melaporkan kemusnahan rumpai laut dan terumbu karang akibat pemanasan global dan perubahan iklim sejak Disember 2022. Lebih menyedihkan, kita menyaksikan ancaman kepupusan telur penyu akibat gangguan pemangsa, aktiviti penjualan haram, serta lambakan sampah plastik yang ditinggalkan oleh pelancong di pesisir pantai.

Isu pencemaran ini bukan sahaja merosakkan imej Mersing, malah menjejaskan ekosistem yang menjadi lubuk rezeki komuniti nelayan kita. Di Perkampungan Nelayan Teluk Buih, para nelayan mengadu hasil tangkapan mereka merosot sehingga 50 peratus. Selain daripada cuaca dan keadaan laut yang tidak menentu, kekurangan tempat pembiakan ikan juga adalah salah satu faktor yang menjejaskan hasil tangkapan. Keadaan ini diburukkan lagi dengan isu pencerobohan bot tunda haram serta nelayan asing (Vietnam, Indonesia, dan Myanmar) yang merobek sempadan perairan kita.

Isu Banjir: Isyarat Jelas Perubahan Iklim

Di kawasan daratan, manifestsasi perubahan iklim hadir dalam bentuk banjir monsun tahunan yang meruncing. Penduduk di Kampung Air Papan dan Tenglu Laut sering menjadi mangsa limpahan air sungai ke kawasan kampung. Sesi tinjauan lapangan bersama APPGM-SDG mendapati punca utama limpahan ini adalah disebabkan kerosakan infrastruktur pintu air dan sistem perparitan yang

belum dibaik pulih akibat kekangan peruntukan oleh pihak yang bertanggungjawab ketika itu. Perkampungan Orang Asli Peta, Endau Rompin juga tidak terkecuali daripada mengalami masalah banjir ini.

Dalam jangka masa yang pendek, kita memerlukan penyediaan kelengkapan bantuan banjir yang lebih rapi seperti bot, tilam, dan ubat-ubatan di Pusat Penempatan Sementara (PPS). Walau bagaimanapun, untuk jangka masa panjang, fokus saya adalah mendesak pembinaan sistem tebatan banjir yang komprehensif dan menaik taraf PPS sedia ada menjadi Pusat Penempatan Kekal (PPK) yang lebih selamat demi memenuhi SDG 11 (Bandar dan Masyarakat Mampan) dan SDG 13 (Tindakan Terhadap Perubahan Iklim).

Mengupayakan Komuniti Pedalaman dan Sektor Tradisional

Kelestarian alam sekitar tidak lengkap tanpa pembangunan saksama bagi masyarakat yang paling hampir dengan alam, iaitu komuniti Orang Asli Peta di pinggir Taman Negara Endau-Rompin. Mereka mengalami gangguan hidupan liar seperti gajah dan babi hutan yang merosakkan tanaman, serta kerosakan jalan perhubungan, jadi mereka amat memerlukan perhatian kita.

Kampung Peta, Orang Asli di Taman Endau, Rompin yang mengalami masalah banjir apabila air sungai naik.

Hakisan tanah runtuh akibat hujan lebat berpanjangan

Untuk memastikan tiada golongan yang tercicir (SDG 10: Pengurangan Ketaksamaan), pejabat Parlimen Mersing komited untuk menjalinkan kerjasama strategik (SDG 17) bersama agensi seperti FAMA, RISDA, FELDA, JAKOA, dan Majlis Daerah Mersing. Kita mahu membawa penyelesaian berasaskan teknologi, seperti kursus kemahiran pertanian moden untuk belia (TVET) guna melahirkan petani moden yang mampu memaksimumkan hasil tanah beris di Mersing, sekaligus menjamin keterjaminan makanan (SDG 2: Sifar Kelaparan).

Bergerak Ke Hadapan

Mersing memerlukan anjakan paradigma. Sempadan hutan simpan yang meliputi 55% kawasan berhalangan di daerah kita bukanlah satu sekatan, melainkan satu aset karbon dan ekopelancongan bernilai tinggi. Impian saya adalah untuk melihat Mersing berkembang sebagai sebuah daerah di mana teknologi moden membantu petani dan nelayan kita meningkatkan pendapatan, sementara khazanah hutan dan laut kita terus dipelihara dengan rapi untuk generasi akan datang. Insya-Allah, dengan gandingan bahu seluruh warga Mersing, kita mampu membina masa depan yang hijau, makmur, dan lestari.

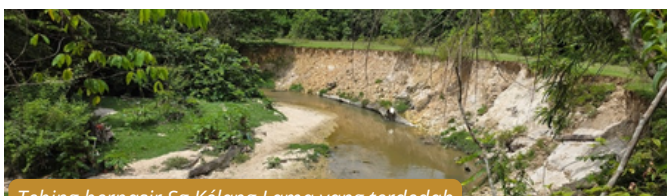
SUNGAI YANG DAHULUNYA SEBUAH PARIT

Hakisan Sungai di Kulim Petanda Risiko Ketidakseimbangan Pembangunan

Saya telah melawat Kulim, Kedah pada Mei 2026, untuk meneliti apa yang disimpulkan sebagai masalah hakisan dan banjir, susulan kebimbangan setempat yang dikesan melalui pemetaan isu oleh APPGM-SDG di kawasan Parlimen Padang Serai. Namun, apa yang kami temui adalah fenomena yang jauh lebih kompleks. Sistem sungai lembangan Sungai Kulim mendedahkan keterbatasan kaedah merancang pembangunan, mengurus risiko, dan memberi pampasan kepada rakyat apabila tanah mereka terhakis.

Penduduk asal masih mengingati Sungai Kélang Lama sebagai "parit gila", iaitu sebuah alur monsun kecil yang hanya mengalirkan limpahan air hujan. Tiada siapa yang khuatir akan kewujudannya dahulu. Hari ini, laluan sungai tersebut telah melebar, mendalam, dan beralih arah merentasi lot-lot tanah yang dimiliki secara sah oleh beberapa buah keluarga.

Seorang pemilik tanah dahulunya memiliki kawasan seluas 18,000 kaki persegi. Kini, kira-kira 8,000 kaki persegi daripadanya telah terhakis. Berdasarkan anggaran nilai RM25 sekaki persegi, sekitar RM200,000 kekayaan keluarga tersebut telah hilang begitu sahaja tanpa sebarang proses urusan jual beli, pengambilalihan tanah, mahupun pampasan. Air sungai mengalir masuk dan meruntuhkan tebing sedikit demi sedikit.

Tebing berpasir Sg Kélang Lama yang terdedah

Justeru, kes ini sangat penting kerana hakisan lazimnya dilihat sebagai masalah teknikal sepanjang zon penampungan sungai semata-mata. Namun di Kulim, ia menjelma sebagai cabaran pembangunan yang merentasi seluruh kawasan tadahan air.

Sungai Kélang Lama merupakan anak sungai kepada Sungai Kulim, sebuah lembangan tropika yang curam dengan

mendapan yang aktif. Bermula dari lereng barat Gunung Bongsu, sistem sungai ini menjunam dari ketinggian sekitar 480 meter dalam jarak sembilan kilometer pertamanya. Oleh itu, hujan lebat dengan mudah boleh menyebabkan arus deras yang membawa daya hakisan yang besar.

Bagaimana Sg. Kélang Lama kini merentasi lot-lot persendirian sebelum dihubungkan ke sistem Sg. Kulim.

Namun, faktor taburan hujan hanyalah sebahagian daripada cerita keseluruhan.

Guna tanah Kulim telah berubah secara drastik. Pembangunan Kulim Hi-Tech Park sejak tahun 1990-an telah membantu mewujudkan zon pertumbuhan industri yang penting. Bagaimanapun, tatkala kawasan estet bertukar menjadi bumbung bangunan, jalan raya, dan kilang, hidrologi landskap tersebut turut berubah. Tanah yang dahulunya menyerap lebih banyak air hujan kini mengalirkan air dengan jauh lebih pantas.

Sesebuah sungai jarang sekali berubah disebabkan satu punca tunggal, contohnya kewujudan taman perindustrian, pembetung, atau operasi perlombongan pasir sahaja. Sungai bertindak balas terhadap keseimbangan air, mendapan, kecuraman lereng, dan daya rintangan. Sungai akan menyesuaikan dirinya apabila kita mengubah aliran air permukaan, mengganggu pergerakan mendapan,

menyempitkan alur sungai, dan ditambah pula dengan kekerapan kejadian banjir.

Dapatan kajian ke atas Sungai Kulim menjelaskan bahawa keratan rentas sungai telah berubah susulan banjir besar antara tahun 1991 dan 2003. Pemodelan hidrologi pula menunjukkan berlakunya degradasi dasar sungai sepanjang jajaran 14.4 kilometer. Apabila dasar sungai semakin rendah, tebing sungai boleh menjadi lebih curam dan tidak stabil. Air banjir mungkin surut dalam masa beberapa hari, namun kerosakan fizikal sungai boleh berlarutan selama bertahun-tahun.

Itulah amaran daripada Sungai Kelang Lama. Perancangan dan pentadbiran guna tanah mengandaikan rupa bentuk sungai adalah sesuatu yang tetap dan air hanyalah sementara. Di Kulim, tanah sungailah yang sebenarnya telah beralih.

Di Kampung Sungai Badak, contohnya, penduduk memaklumkan bahawa lapan buah keluarga kini berada dalam bahaya. Tebingan sungai telah runtuh sehingga menghampiri jarak kira-kira tiga meter dari jalan kampung serta infrastruktur air dan elektrik berdekatan. Gabion (tembok batu) yang dipasang untuk menahan tebing telah beralih tempat atau tumbang. Hakisan ini bukan sahaja mengancam tanah itu sendiri, malah rumah, infrastruktur, dan perkhidmatan asas penduduk.

FGD bersama Wakil Masyarakat & Komuniti Tempatan di Kawasan Padang Serai

Namun begitu, institusi pentadbiran Malaysia mendepani risiko ini melalui mandat kerja yang telah ditetapkan sempadannya.

Jabatan Pengairan dan Saliran melihat hakisan dari sudut risiko hidraulik. Pejabat tanah melihatnya dari sudut hak milik dan rizab sungai. Pihak berkuasa tempatan melihat dari aspek kawalan saliran dan pembangunan. Pengawal selia perlombongan melihat dari sudut permit melombong. Syarikat utiliti melihat aset yang terdedah. Penduduk pula berdepan kemungkinan dusun, rumah, dan tanah warisan mereka lenyap ditelan arus.

Benar, setiap institusi bertindak mengikut mandat rasmi masing-masing. Namun sungai tidak mengenal sempadan pentadbiran yang dipisahkan oleh punca-kuasa pemerintah.

Ketidakpadanan ini menjadi semakin ketara apabila tanah persendirian penduduk lenyap dibawa arus banjir. Walaupun peta kadastra kekal tersusun kemas di atas kertas, namun koridor fizikal sungai tetap beranjak merentasi lot-lot tanah tersebut. Penduduk melaporkan bahawa mereka yang terkesan hanya diberikan pengurangan cukai tanah tahunan daripada RM16 kepada RM14. Ini adalah bukti luar biasa yang menunjukkan keterbatasan dasar awam semasa. Pihak berkuasa negeri

boleh memperakui keluasan tanah yang dicukai telah mengecil, namun tiada mekanisma sedia ada untuk menangani kerugian jauh lebih besar yang ditanggung oleh isi rumah terjejas.

Hal ini meninggalkan persoalan dasar yang lebih besar. Siapakah yang harus membayar kos kesan terkumpul daripada pembangunan, perubahan aliran air permukaan, gangguan mendapan, dan taburan hujan ekstrem dialihkan ke kawasan hilir dan ditanggung oleh komuniti yang tidak berkemampuan untuk menyerap kerugian tersebut?

Yang pasti, jawapannya tidak boleh lagi bersandarkan semata-mata kepada penyelesaian kejuruteraan yang terpencil.

Sungai Kelang Lama dan Sungai Kulim perlu dirawat sebagai satu koridor sungai yang saling berhubung kait. Ini bermakna kita memerlukan diagnosis berskala lembangan terhadap aliran air permukaan, mendapan, titik panas hakisan, dan pendedahan infrastruktur, dan bukannya kaedah penyelesaian secara projek demi projek. Ini juga menuntut satu aturan tadbir urus bersama yang memerlukan agensi tanah, air, perancangan, perlombongan, dan utiliti untuk bergerak berpanduan satu gambaran risiko yang sama.

Inisiatif pemuliharaan sungai juga memerlukan satu kaedah pembiayaan di mana pihak yang mendapat manfaat daripada pembangunan lembangan tersebut turut menyumbang kepada usaha membina daya tahan, sebagai sebahagian daripada kos sebenar untuk mengekalkan fungsi koridor pertumbuhan tersebut. Seterusnya, kita memerlukan mekanisme yang lebih adil bagi membantu isi rumah yang kehilangan tanah atau jaminan keselamatan akibat migrasi sungai yang progresif ini. Idea-idea ini dibina secara langsung daripada hujah tadbir urus dan pembiayaan yang lebih luas dalam esei lapangan asal.

Perubahan iklim bakal meluaskan risiko hakisan dan banjir. Atmosfera yang semakin panas mampu menampung lebih banyak kelembapan, sekali gus meningkatkan kekerapan dan intensiti taburan hujan lebat. Kawasan lembangan yang curam dan semakin pesat dengan pembandaran seperti Kulim akan berdepan dengan cabaran hujan ekstrem pada tahun-tahun mendatang.

Sungai Kelang Lama ialah amaran pembangunan yang telah berkembang melampaui kemampuan institusi yang sepatutnya menguruskan implikasinya.

Kulim dahulunya sekadar mengurus sungai ini seperti sebuah parit. Kini, sungai-sungai di Lembangan Kulim telah bertukar sifat dan morfologinya dan justeru membawa impak yang lebih besar kepada penduduk dan negara.

Persoalannya sekarang, adakah tadbir urus kita mampu mengubah sepantas perubahan yang telah pun berlaku pada sungai tersebut?

Penghargaan Pengarang: Saya amat berterima kasih kepada APPGM-SDG dan Persatuan Penduduk Desa Lembah Sungai Kulim atas usaha memfasilitasi libat urus tempatan dan akses ke tapak-tapak terjejas.

*Oleh Dr. Hezri Adnan
(Penasihat Kanan Pembangunan Lestari, UNDP Malaysia, Singapura dan Brunei)*

PERTANIAN LOGAM SABAH: MENJANA KESEJAHTERAAN KOMUNITI DAN KELESTARIAN MELALUI PENCAPAIAN SDG

Sebagai seorang penyelidik di bawah *Research Interest Group* (RIG TANI), Universiti Teknologi MARA (UiTM) Cawangan Sabah, saya sentiasa komited dalam meneroka pendekatan inovasi hijau ke arah kelestarian alam sekitar dan pembangunan komuniti. Salah satu pengalaman paling bermakna dalam perjalanan akademik saya ialah penglibatan aktif dalam penyelidikan Pertanian Logam (*Metal Farming*), khususnya berkaitan dengan tumbuhan hiperakumulator atau tumbuhan hiperpenumpuk *Phyllanthus rufuschaneyi* yang endemik di Sabah.

Perjalanan penyelidikan ini bermula daripada minat saya terhadap potensi tanah ultramafik yang kaya dengan nikel dan magnesium, namun secara tradisinya dianggap kurang sesuai untuk aktiviti pertanian konvensional. Pada peringkat awal, landskap ini hanya dilihat sebagai kawasan marginal yang terhad nilainya. Namun, apabila saya mula terlibat secara langsung dalam kajian lapangan di Kampung Pahu Pinawantai, Ranau, persepsi tersebut mula berubah. Saya mula melihat tanah ini bukan sebagai kelemahan, tetapi sebagai peluang untuk pembangunan lestari melalui pendekatan sains dan inovasi.

Melalui kerjasama bersama penyelidik UiTM, rakan industri Botanic Nickel serta komuniti setempat, saya berpeluang menyaksikan sendiri pembangunan Ladang Pahu, iaitu plot lapangan Pertanian Logam

yang pertama seumpamanya di dunia. Di sinilah *Phyllanthus rufuschaneyi* ditanam secara sistematik bagi mengekstrak nikel secara semula jadi melalui proses bioakumulasi. Pengalaman berada di lapangan memberi saya kefahaman yang lebih mendalam bahawa penyelidikan bukan sekadar menghasilkan data saintifik, tetapi juga mampu menjadi pemangkin perubahan sosial.

Salah satu pengalaman paling memberi kesan kepada saya ialah apabila berinteraksi dengan komuniti tempatan yang terlibat dalam projek ini. Melalui sesi pemindahan ilmu, latihan teknikal dan bimbingan berterusan, saya menyaksikan sendiri bagaimana masyarakat kampung mula memahami potensi tanah mereka dan membina keyakinan untuk terlibat sebagai sebahagian daripada rantai nilai Pertanian Logam. Dalam proses ini, saya menyedari bahawa peranan penyelidik bukan hanya sebagai ahli akademik, tetapi juga sebagai pemudah cara perubahan di peringkat akar umbi.

Pendekatan berasaskan SDG yang digerakkan melalui APPGM-SDG membolehkan hasil penyelidikan diterjemahkan kepada program pembangunan komuniti yang lebih inklusif dan berimpak tinggi, termasuk pembangunan **Pelancongan Berasaskan**

Komuniti-Pertanian Logam (COBT-MF). Inisiatif ini bukan sahaja membuka peluang ekonomi baharu kepada penduduk setempat, malah menggalakkan penglibatan belia serta mengurangkan kebergantungan kepada migrasi luar bandar.

Refleksi daripada perjalanan ini mengukuhkan keyakinan saya bahawa Pertanian Logam merupakan satu penyelesaian berasaskan sains yang menyumbang secara langsung kepada Matlamat Pembangunan Mampan (SDG), khususnya SDG 1 (Tiada Kemiskinan), SDG 8 (Pekerjaan Layak dan Pertumbuhan Ekonomi), SDG 12 (Penggunaan dan Pengeluaran Bertanggungjawab), SDG 13 (Tindakan terhadap Perubahan Iklim), SDG 15 (Kehidupan di Darat), serta SDG 17 (Perkongsian untuk Matlamat). Lebih penting lagi, ia membuktikan bahawa penyelidikan yang berteraskan kolaborasi strategik mampu menjana impak yang melangkaui sempadan akademik.

Sebagai seorang penyelidik, saya berasa amat bersyukur dapat menjadi sebahagian daripada inisiatif ini. Pengalaman ini telah mengubah cara saya melihat peranan sains dalam Masyarakat daripada sekadar penghasilan ilmu kepada satu tanggungjawab sosial untuk memperkasa komuniti dan menyumbang kepada kelestarian dunia. Melalui APPGM-SDG dan penyelidikan Pertanian Logam, saya melihat dengan jelas bagaimana sains, komuniti dan dasar boleh bergabung membentuk masa depan yang lebih mampan dan inklusif.

Oleh Jacqueline Joseph
(Rakan Solusi APPGM-SDG)

Mengenai Pertanian Logam (*Phytomining*)

Phytomining—juga dikenali sebagai *agromining* atau pertanian logam—merupakan satu teknologi hijau inovatif yang menggunakan tumbuhan hiperakumulator untuk mengekstrak logam bernilai tinggi daripada tanah yang kaya dengan mineral atau kawasan yang tercemar. Hiperakumulator ialah spesies tumbuhan unik yang berupaya menyerap dan mengumpul logam secara semula jadi, seperti nikel dan zink, ke dalam biojisim di atas tanah pada tahap yang lazimnya boleh menjadi toksik kepada tumbuhan biasa. Contoh terbaik bagi teknologi ini ialah *Phyllanthus rufuschaneyi*, sejenis tumbuhan renek berkayu nadir yang endemik di hutan tropika Sabah, Malaysia. Diiktiraf sebagai salah satu tumbuhan hiperakumulator nikel paling berkesan di dunia, spesies ini ditanam secara sistematik di atas tanah ultramafik di Ranau untuk mengekstrak nikel secara bioakumulasi. Langkah ini menawarkan alternatif mampan kepada kaedah perlombongan terbuka konvensional, di samping memperkasa dan memacu ekonomi komuniti di peringkat akar umbi.

Majlis Pelancaran LAPORAN TAHUNAN APPGM-SDG 2025

Anjuran Kumpulan Rentas Parti Parlimen Malaysia Berkenaan
Matlamat Pembangunan Lestari (APPGM-SDG)

TARIKH
9 Julai 2026 (Khamis)

TEMPAT
Parlimen Malaysia

DARI MENDENGAR KEPADA TINDAKAN: PERJALANAN PEMBELAJARAN ALAM SEKITAR SAYA DI MASJID TANAH

Apabila saya menggalas peranan sebagai Penyelaras Tempatan (LC) bagi APPGM-SDG di Masjid Tanah awal tahun ini, saya melihatnya sebagai satu tanggungjawab untuk menghubungkan maklum balas komuniti dengan inisiatif alam sekitar yang praktikal. Walaupun pemetaan isu pada peringkat awal telah menyediakan satu kerangka kerja, tugas saya yang sebenarnya bermula apabila saya mula melibatkan diri dengan pemimpin tempatan, agensi kerajaan dan penduduk bagi memahami realiti akar umbi.

Gambar di atas menunjukkan perbincangan dalam kalangan pemimpin tempatan mengenai isu-isu yang timbul di kawasan mereka. Sesi libat urus ini berfungsi sebagai platform penting bagi pihak berkepentingan untuk menyuarakan kebimbangan mereka. Melalui perbincangan tersebut, jelas kelihatan bahawa cabaran alam sekitar berkait rapat dengan kehidupan harian komuniti. Antara topik yang sering dibangkitkan adalah mengenai pengurusan sisa. Pemimpin tempatan dan penduduk kerap kali menekankan bagaimana pelupusan sisa yang tidak teratur menjejaskan kebersihan kampung-kampung serta keadaan sungai tempatan. Seterusnya, kebimbangan mengenai sistem saliran yang telah usang juga kerap disuarakan, terutamanya berkaitan peningkatan risiko banjir kilat semasa tempoh hujan lebat.

Sesi dialog ini telah mengubah perspektif saya. Saya menyedari bahawa kelestarian alam sekitar bukan sekadar melibatkan aspek teknikal pemuliharaan

alam semata-mata; ia juga merangkumi kesejahteraan komuniti. Pencemaran memberi kesan langsung kepada mata pencarian nelayan tempatan, manakala sistem saliran yang daif menjejaskan keluarga di kawasan yang berisiko banjir. Oleh itu, fokus utama adalah untuk menangani kebimbangan praktikal ini demi meningkatkan kualiti hidup di kawasan penempatan kami.

Pengalaman saya setakat ini memperkukuh lagi kepentingan aspek kolaborasi. Usaha menangani isu-isu alam sekitar ini memerlukan komitmen yang diselaraskan antara komuniti dan pemimpin tempatan serta agensi-agensi kerajaan. Saya telah melihat sendiri nilai kerjasama ini semasa sesi pembangunan kapasiti kami, di mana dialog terbuka membolehkan kita meneroka potensi penyelesaian secara kolektif.

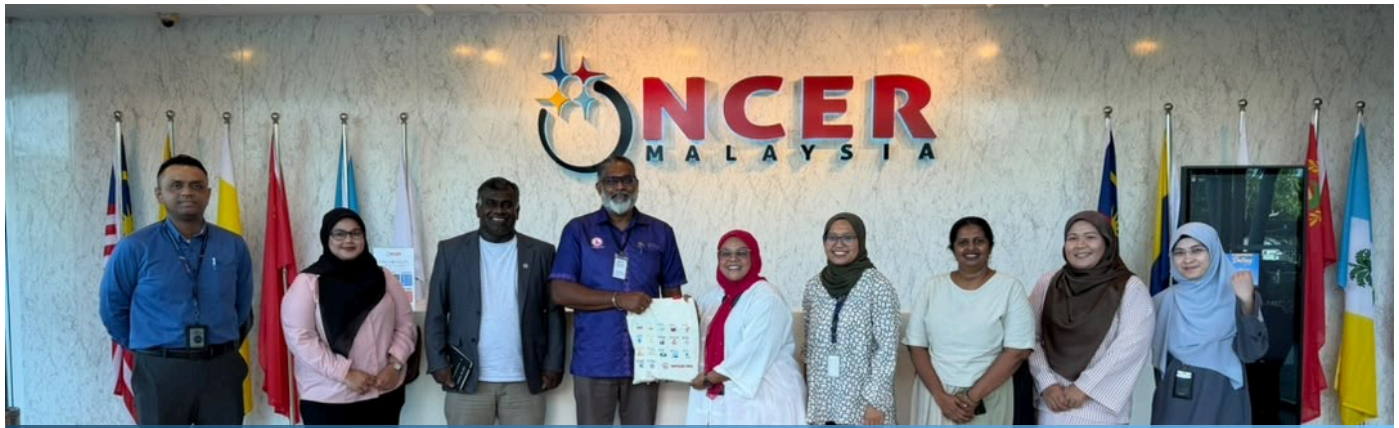

Gambar di atas menunjukkan peserta daripada agensi tempatan semasa sesi pembangunan kapasiti di Masjid Tanah. Sesi ini menghimpunkan pihak berkepentingan tempatan untuk memacu perubahan positif di daerah tersebut. Perjalanan saya sebagai seorang LC masih berada di peringkat awal, namun interaksi ini telah menguatkan kepercayaan saya bahawa tindakan alam sekitar yang berkesan bermula dengan mendengar secara aktif. Setiap perbincangan dan kebimbangan yang dikongsikan membantu kita bergerak ke arah masa depan yang lebih mampan. Walaupun kemajuan memakan masa, saya yakin bahawa usaha kolektif yang dilakukan secara berperingkat ini amat penting dalam mencapai SDG serta memastikan keperluan komuniti ditangani. Menyaksikan komitmen daripada para pemimpin dan agensi tempatan dalam sesi-sesi ini memberi saya keyakinan bahawa kita sedang bergerak ke arah yang betul, langkah demi langkah, melalui setiap perbincangan yang diadakan.

*Oleh Noor Salehan Mohammad Sabli
(Penyelaras Tempat untuk Masjid Tanah)*

8 JUN 2026

MEMACU INOVASI ZON UTARA: RANGKA KERJA STRATEGIK APPGM-SDG BERSAMA NCER

Pertemuan strategik antara APPGM-SDG dan *Northern Corridor Economic Region* (NCER) baru-baru ini telah memuktamadkan satu lembaran baharu dalam memacu agenda pembangunan mampan di zon utara. Kolaborasi jangka panjang ini dirancang bagi melangkaui pelaksanaan program jangka pendek, dengan fokus menyeluruh untuk menyepadukan data komuniti akar umbi ke dalam pelan pelaburan strategik koridor wilayah. Sebagai langkah permulaan, kedua-dua pihak bersetuju untuk saling menyokong pelaksanaan Hari SDG NCER serta penglibatan aktif dalam program TAMU SDG yang bakal menjadi platform utama bagi menterjemahkan dasar kepada impak yang nyata.

APPGM-SDG turut membentangkan empat bidang kerjasama strategik utama yang boleh diterokai bersama NCER bagi menyokong agenda pembangunan wilayah, ekonomi sempadan, ekonomi biru dan pembangunan komuniti berteraskan SDG.

Dalam usaha merencanakan pertumbuhan sosioekonomi, perbincangan tertumpu kepada pengukuhan ekonomi rentas sempadan Malaysia-Thailand. APPGM-SDG menekankan kepentingan menilai semula infrastruktur komersial, aspek logistik, dan mobiliti penduduk di kawasan strategik seperti Wang Kelian, Padang Besar, Bukit Kayu Hitam, dan Pengkalan Hulu.

Seterusnya, cadangan pembukaan semula Wang Kelian dilihat amat kritikal sebagai pemangkin ekonomi setempat yang mampu memberi manfaat langsung kepada komuniti Perlis, sekali gus menyokong ekosistem industri besar seperti Kedah Rubber City.

Sinergi ini turut diperluas kepada sektor ekonomi biru dan industri agromakanan melalui usaha memartabatkan produk tempatan seperti pewartaan Petunjuk Geografi (GI) bagi Durian Balik Pulau dan isu berkaitan nelayan, industri perikanan, pembangunan produk tempatan dan nilai tambah kepada hasil agromakanan turut diketengahkan.

Selain pembangunan fizikal, kedua-dua agensi menyatakan komitmen padu dalam memperkukuh tadbir urus dasar, agenda Alam Sekitar, Sosial dan Tadbir Urus (ESG), serta mekanisme pemantauan Rancangan Malaysia Ke-13 (RMK-13). Bagi menangani jurang dasar dan risiko *greenwashing*, APPGM-SDG mencadangkan agar indikator SDG disepadukan sepenuhnya dalam sistem pelaporan pembangunan wilayah NCER. Langkah ini penting bagi memastikan setiap pencapaian di peringkat daerah dan zon dapat diterjemahkan kepada indikator nasional yang akan menyumbang secara langsung kepada laporan *Voluntary National Review* (VNR) serta input persediaan menjelang Sidang Kemuncak SDG Kebangsaan yang dijangka berlangsung pada suku keempat tahun ini.

Selain itu, kedua-dua pihak membincangkan potensi penglibatan sektor swasta melalui agenda ESG bagi menyokong keluarga dan komuniti sasaran secara lebih tersusun dalam tempoh beberapa tahun. APPGM-SDG mencadangkan model di mana syarikat-syarikat swasta boleh menaja atau membimbing sejumlah keluarga tertentu, memantau perkembangan mereka dan menyumbang kepada peningkatan pendapatan serta kesejahteraan mereka sebagai sebahagian daripada komitmen ESG. Pendekatan ini dilihat lebih berkesan dalam menghasilkan perubahan yang boleh diukur berbanding pelaksanaan CSR jangka pendek.

APPGM-SDG turut menjelaskan bahawa kekuatan utama mereka terletak pada pendekatan “bawah ke atas” (*bottom-up approach*) yang mengumpulkan suara dan data komuniti secara langsung, termasuk isu-isu yang mungkin tidak kelihatan dalam statistik nasional. Data komuniti ini dilihat sebagai pelengkap kepada data rasmi kerajaan dan mampu membantu mengenal pasti jurang sebenar yang dihadapi masyarakat di peringkat tempatan. Pendekatan ini membolehkan pembangunan dasar dan intervensi dilaksanakan berdasarkan keperluan sebenar komuniti.

Perbincangan turut memberi fokus kepada isu perumahan awam, pembangunan komuniti dan peningkatan kualiti hidup. APPGM-SDG membangkitkan pelbagai cabaran seperti pengurusan strata yang lemah, projek perumahan terbengkalai, penempatan semula penduduk, keadaan hidup di PPR, peluang penajaan pendapatan serta kesan reka bentuk perumahan terhadap kesejahteraan sosial dan mental penduduk. APPGM-SDG menegaskan bahawa pembangunan tidak seharusnya tertumpu kepada penyediaan infrastruktur fizikal semata-mata, tetapi perlu merangkumi pembangunan kapasiti komuniti, peluang ekonomi dan sistem sokongan sosial yang mampan.

Satu tema penting yang turut dibincangkan ialah ketidakpadanan antara sistem pendidikan dan keperluan industri. APPGM-SDG menegaskan bahawa banyak institusi pendidikan dan TVET masih tidak selari dengan perkembangan teknologi serta keperluan sebenar industri. Oleh itu, model pembangunan bakat yang lebih berasaskan industri, latihan praktikal, penempatan pekerjaan dan kerjasama langsung antara syarikat, universiti dan agensi pembangunan perlu diperkukuhkan bagi memastikan graduan mempunyai kemahiran yang relevan dan memenuhi kehendak pasaran pekerjaan.

Tindakan Susulan

Sebagai hasil perbincangan, kedua-dua pihak bersetuju untuk meneruskan perbincangan melalui satu mesyuarat susulan yang akan memberi tumpuan kepada pelaksanaan Hari SDG NCER, penglibatan NCER dalam TAMU SDG, pembangunan projek strategik bersama serta mekanisme pelaporan SDG yang lebih menyeluruh. Kerjasama ini dilihat sebagai langkah awal ke arah pembentukan kerjasama strategik jangka panjang sehingga tahun 2030 yang menggabungkan pembangunan komuniti, ekonomi sempadan, ekonomi biru, pembangunan bakat, inovasi, reformasi dasar dan agenda SDG bagi menghasilkan impak pembangunan yang lebih inklusif, mampan dan berfokus kepada kesejahteraan rakyat. Selain pelaksanaan Hari SDG NCER dan penglibatan NCER dalam program TAMU SDG, APPGM-SDG turut memaklumkan bahawa Pusat SDG Negara dijangka menganjurkan Sidang Kemuncak SDG Kebangsaan pada suku keempat (Q4) tahun ini. Sehubungan itu, kerjasama strategik antara NCER dan APPGM-SDG berpotensi menjadi salah satu model amalan terbaik yang boleh didokumentasikan dan dilaporkan di peringkat nasional.

Oleh Preveena Balakrishnan
(Penyelaras Tempatan untuk Bayan Baru)

15 - 16 JUN 2026

FORUM INTERVENSI DASAR SDG ZON PANTAI TIMUR PERKUKUH PERANAN DAERAH DALAM PEMBANGUNAN MAMPAN

Kepimpinan daerah memainkan peranan penting dalam memastikan agenda pembangunan mampan dapat diterjemahkan secara berkesan di peringkat akar umbi. Menyedari hakikat tersebut, Forum Intervensi Dasar Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) Para Penggerak Dasar dan Pentadbiran Zon Pantai Timur telah berlangsung pada 15 hingga 16 Jun 2026 di Astana Grand Ballroom, Grand Darul Makmur Hotel, Kuantan, Pahang.

Forum selama dua hari ini menghimpunkan seramai 46 peserta yang terdiri daripada Pegawai Daerah dan Ketua Jajahan, Ketua dan Penolong Pegawai Daerah, Yang Dipertua Pihak Berkuasa Tempatan, wakil Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN/BPEN), serta ahli akademik dari seluruh Pahang, Terengganu dan Kelantan.

Majlis perasmian forum yang bertemakan "Daya Tahan Pantai Timur: Ekonomi Kukuh, Komuniti Siaga" telah disempurnakan oleh Dato' Ts. Gs. Dr. Mohd Zakaria Ibrahim, Timbalan Setiausaha Kerajaan Pahang (Pengurusan). Turut hadir menyampaikan ucapan khas semasa majlis perasmian ialah Puan Raja Nor Dianna Raja Harun, Ketua Perhubungan Strategik Yayasan Hasanah, yang menzahirkan komitmen berterusan Yayasan Hasanah dalam menyokong pelaksanaan Inisiatif Intervensi Dasar APPGM-SDG.

Forum dimulakan dengan uaputama bertajuk "Transformasi Pembangunan Daerah: Mengintegrasikan Kemampanan Ekonomi dan Ketahanan Bencana dalam Pentadbiran Akar Umbi" yang disampaikan oleh Dato' Sri Mustapa Mohamed. Pada sesi malam hari pertama, peserta turut didedahkan dengan Inisiatif Intervensi Dasar APPGM-SDG menerusi sesi bertajuk "Dari Kampung ke Parlimen" yang disampaikan oleh Dr. Wan Asiah Nurjannah Wan Ahmad Tajuddin, Timbalan Pengarah Jabatan Solusi Dasar APPGM-SDG.

Hari kedua forum diteruskan dengan sesi perkongsian perspektif oleh Prof. Madya Dr. Rohana Ahmad yang membincangkan cabaran menterjemahkan dasar kepada tindakan di lapangan. Salah satu tarikan utama forum ialah sesi panel bertajuk "Wacana Kelestarian Zon Timur: Mengimbangi Kepesatan Pembangunan Luar Bandar dengan Matlamat Kelestarian Ekonomi dan Alam Sekitar (SDG)". Panel ini menampilkan TPr. Mohammad Yusup, Pensyarah Kanan Fakulti Alam Bina, UiTM Puncak Alam; Tn. Haji Zuwislan Awang, Yang Dipertua Majlis Perbandaran Kemaman; serta Prof. Madya Dr. Mohd Hanif Yaacob, Pakar Perunding *Terengganu Strategic and Integrity Institute*. Perbincangan tertumpu kepada isu pembangunan luar bandar, tadbir urus tempatan serta keseimbangan antara pertumbuhan ekonomi dan pemeliharaan alam sekitar.

Selain sesi perkongsian ilmu, peserta turut menyertai bengkel interaktif "Mission Possible: SDG in Action" yang memberi ruang kepada peserta berkongsi

amalan terbaik di daerah masing-masing. Pendekatan ini bukan sahaja menggalakkan pembelajaran bersama, malah memperkukuh jaringan kerjasama antara pentadbir daerah di Zon Pantai Timur.

Sepanjang forum berlangsung, peserta berpeluang mengunjungi reruai pameran yang menampilkan pelbagai inisiatif dan produk daripada rakan solusi APPGM-SDG. Program kemudiannya diakhiri dengan ucapan penutup oleh Datuk Seri Rohani Abdul Karim, Pengerusi LPPKN, Penasihat Kehormat PPMP dan Mantan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat.

Secara keseluruhannya, forum ini berjaya menjadi platform strategik dalam memperkasa pentadbiran daerah, memperkukuh jaringan rentas agensi dan merangsang pertukaran idea dalam usaha pencapaian Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) di Pantai Timur. Inisiatif seperti ini diharap dapat terus memperkukuh kapasiti pentadbiran daerah dalam mendepani cabaran masa hadapan serta memastikan pembangunan yang lebih inklusif, berdaya tahan dan mampan.

Oleh Zurratul Aina Mohd Zahidin
(Pengarah Projek Forum SDG Zon Pantai Timur)

ORGANISED BY
Akademi
MySDG
Academy

SUPPORTED BY
APPGM-SDG
PEJABAT PERDANA MENTERI
AKADEMI KENEGARAAN MALAYSIA

**MALAYSIAN
YOUTH
SDG SUMMIT 2026**

A NATIONAL POLICY CONSULTATION WITH YOUTH
ON THE FUTURE OF SOCIAL ECONOMY

DATE
30
JULY 2026
THURSDAY

TIME
8.30 AM
-
5.00 PM

VENUE
**INSTITUT
KENEGARAAN
PERDANA**
BUKIT PETALING,
KUALA LUMPUR

WHO SHOULD ATTEND?
200+
YOUTH LEADERS
Government • Academia
Industry • Civil Society
Youth Organisations
& Partners

WAY FORWARD
IMPACT-DRIVEN FUTURE

INCLUSIVE policies
**BEGIN BY
LISTENING TO
YOUTH VOICES.**

*Ayu Kasih
Malaysia*
Stronger Communities, Sustainable Future.

BE PART OF SHAPING MALAYSIA'S FUTURE.
Register Now!

<https://mysdg.academy/> | [mysdg.academy](#) | [MySDG Academy](#)

MEMPERKASA KOMUNITI, MENAMPILKAN IMPAK: JELAJAH SULUNG RISE X TAMU SDG MENYEMARAKKAN KEUSAHAWANAN TEMPATAN DI KOTA BHARU

Program RISE X TAMU SDG Zon Pantai Timur 2026 yang berlangsung pada 21 Jun 2026 di Kota Bharu, Kelantan telah mencipta satu lagi pencapaian bermakna sebagai destinasi pertama bagi siri jelajah serantau tahun ini. Berteraskan tema "Memperkasa Komuniti, Menampilkan Impak", inisiatif ini menggabungkan Persidangan Pembangunan Kapasiti Rakan Solusi (RISE) dan karnival jualan komuniti (TAMU SDG) dalam satu platform yang memperlihatkan bagaimana Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) diterjemahkan kepada tindakan nyata yang memberi manfaat kepada masyarakat.

Program selama 3 hari 2 malam ini dirangka secara strategik untuk mencapai tiga objektif utama, iaitu memperkukuh pelaksanaan SDG di peringkat akar umbi melalui tindakan komuniti, memperkasa usahawan tempatan dalam ekosistem pembangunan mampan, serta mengukuhkan peranan Sektor Ketiga sebagai penghubung penting antara dasar kerajaan dan keperluan rakyat. Penganjuran program ini turut selaras dengan aspirasi Rancangan Malaysia Ketiga Belas (RMK-13) yang mengiktiraf Ekonomi Sosial dan Sektor Ketiga sebagai pemacu utama pembangunan negara yang inklusif dan mampan.

Pelaksanaan program ini direalisasikan hasil sokongan Yayasan Hasanah melalui Dana Kelestarian Rakan APPGM-SDG. Inisiatif ini merupakan sebahagian daripada Inisiatif Intervensi Dasar yang dilaksanakan menerusi kerjasama strategik antara Yayasan Hasanah dan Kementerian Kewangan Malaysia, bagi memastikan penyelesaian berasaskan komuniti menerima sokongan sumber dan dasar yang diperlukan untuk berkembang secara mampan.

Program dimulakan di H Elite Hotel menerusi Persidangan Pembangunan Kapasiti RISE (*Rising Impact through Sustainable Empowerment*). Majlis perasmian telah disempurnakan oleh Yang Berhormat Dato' Hajah Siti Zailah Mohd Yusoff, Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG merangkap Ahli Parlimen Rantau Panjang. Dalam ucapan beliau, beliau menekankan kepentingan memperkukuh pengetahuan strategik dan kemahiran Rakan Solusi bagi memastikan impak sosial serta alam sekitar yang dihasilkan dapat diperluaskan dan dikekalkan secara mampan. Sepanjang persidangan RISE, para peserta mengikuti pelbagai sesi interaktif termasuk perbincangan mengenai RMK-13, roving workshop, perkongsian berkaitan pengurusan kewangan mampan, strategi pemasaran berimpak serta amalan terbaik daripada rakan solusi.

Program ini turut mendapat sokongan padu daripada agensi kerajaan melalui kehadiran Puan Haslinda Sujak, Pengarah Institut Koperasi Malaysia (IKMa) Zon Pantai Timur, yang berkongsi pandangan mengenai pemerkasaan koperasi dalam ekosistem SDG. Sokongan ini amat signifikan memandangkan gerakan ini turut diperkukuhkan melalui penubuhan Persatuan Rakan Solusi Matlamat Pembangunan Lestari (PRS-MPL) dan Koperasi Matlamat Pembangunan Lestari (Kop-MPL).

Momentum daripada persidangan RISE diteruskan di ruang legar Mydin Tunjong menerusi program TAMU SDG, yang telah dirasmikan oleh Yang Berbahagia TPr. Dr. Hajah Hasnina Hassan, Pengarah Jabatan Perancangan Bandar dan Landskap, Majlis Perbandaran Kota Bharu Bandar Raya Islam (MPKB-BRI). Sebanyak 11 gerai telah dibuka, dengan 7 gerai dikendalikan oleh Rakan Solusi yang mempamerkan produk seperti kraftangan, hasil pertanian dan produk bakeri. Baki gerai pula berfungsi sebagai ruang interaktif yang mengetengahkan profil APPGM-SDG serta pameran pendidikan bertemakan pembangunan sosial.

Program ini berjaya menghasilkan impak yang memberangsangkan. Selain merekodkan jumlah jualan sebanyak RM5,337 dengan keuntungan melebihi RM1,893, program ini turut memberi manfaat yang lebih luas kepada komuniti. Seramai 277 pengunjung menerima pendedahan secara langsung mengenai amalan kehidupan mampan, manakala Rakan Solusi seperti Zegwa Sarah (RM2,760), Mat Zaid (RM681) dan Wanita Inspirasi Kuantan (RM618) membuktikan bahawa produk berteraskan SDG mempunyai potensi pasaran yang tinggi. Di samping itu, hubungan kerjasama antara APPGM-SDG, IKMa dan usahawan tempatan terus diperkukuhkan, sekali gus membuka lebih banyak peluang kerjasama strategik yang menyokong agenda pertumbuhan inklusif negara.

Program ini membuktikan bahawa selepas kejayaan penganjuran di Parlimen Malaysia pada Disember 2025, komuniti di Zon Pantai Timur kini bersedia menjadi peneraju kepada gelombang perubahan yang lebih besar. Setinggi-tinggi penghargaan dirakamkan kepada Ketua Zon Pantai Timur, Dr. Siti Nur Ain Zakinuddin, Pengurus Program, Encik Muhammad Noraiman Hakim Ahmad Zaki, serta seluruh urus setia APPGM-SDG atas komitmen dan dedikasi mereka dalam menjayakan program ini. Marilah kita terus menyokong produk komuniti dan bersama-sama membina masa depan yang lebih mampan untuk semua.

Oleh Nur Farah Ezzaty Abd Aziz
(Jabatan Pengurusan Projek)

24 JUN 2026

MEMACU SDG DAN PEMAHAMAN USAHA KERJASAMA BERSAMA *PARTNERS IN ACCELERATING SDGs*

Dianjurkan bersama oleh Akademi MySDG, APPGM-SDG, dan *Sunway Centre for Planetary Health, Partners in Accelerating SDGs in Malaysia* telah mengadakan mesyuarat ketiga dengan matlamat untuk memperkukuh perkongsian bermakna demi memajukan pembangunan mampan di negara ini.

Sesi tersebut telah dipengerusikan oleh Dato' Sri Mustapa Mohamed, serta menghimpunkan lebih daripada 20 wakil agensi kerajaan, universiti, masyarakat sivil, dan sektor korporat. Agenda mesyuarat adalah untuk menilai secara kritikal trajektori kemampuan negara dan membina rangkaian pengetahuan kolaboratif yang bersepadu.

Mentakrif Semula Kolaborasi Melalui Ketelusan Institusi

Satu daripada agenda utama mesyuarat ialah sesi "Failing Forward" (*Gagal ke Hadapan*)—sebuah peralihan daripada perkongsian kisah kejayaan tradisional yang mencabar sikap sektor pembangunan kepada membincangkan kelemahan program dalam tetapan awam. Para peserta digesa untuk berkongsi strategi, perkongsian, atau andaian yang **gagal** mencapai impak yang dihasratkan. Rasional di sebalik pendekatan ini adalah mudah—kegagalan yang tidak diperiksa serta pertindihan

usaha yang berlaku berturut-turut dalam kalangan organisasi yang bergerak secara terasing kini menjadi satu "liabiliti strategik" yang kritikal. Oleh itu, refleksi terhadap kegagalan masa lalu berfungsi sebagai kit alatan analitis di sebalik kejayaan masa hadapan.

Lebih 20 rakan kongsi yang mewakili sektor swasta, akademik, pertubuhan masyarakat sivil (CSO), dan badan kerajaan, berpendapat bahawa tindakan mengaku kekangan atau kegagalan adalah penting demi akauntabiliti tulen dan pertumbuhan rentas sektor. Memandangkan bilik tersebut dipenuhi oleh golongan profesional yang berpengalaman, perbincangan telah menggariskan beberapa perkara praktikal. Salah satunya ialah apabila membuat refleksi tentang apa yang berjaya dan apa yang tidak dan penyelesaian yang membantu adalah dengan menyusun maklumat ini ke dalam satu kit alatan. Ia boleh menjadi senarai semak yang mudah dan boleh ditiru oleh organisasi dalam sektor ini, yang menampilkan hasil strategi yang membawa kepada kejayaan di samping strategi yang gagal. Meruntuhkan tembok operasi yang bergerak secara

selari dan terasing merupakan prasyarat untuk mencapai kemajuan yang menyeluruh—ini adalah perkara yang dipersetujui bersama, seperti yang dikongsikan oleh Dr. Kalanithi Nesaretnam, Pengarah di IOI Corporation.

Menilai Kemajuan dan Mengenal Pasti Keperluan Strategik

Dialog kemudiannya beralih kepada penilaian dipacu data yang rapi mengenai prestasi semasa SDG Malaysia, yang dikendalikan oleh Pengarah Pusat SDG Negara, En. Asfaazam Kasbani. Dengan indikator peringkat makro yang dilaporkan mencerminkan kemajuan yang terpuji, Malaysia kini berada pada tahap 58% sasaran untuk berada di landasan yang betul menjelang tahun 2030, berbanding tahap global yang hanya berada pada 18%, berdasarkan data Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) 2024 (yang diterbitkan pada Disember 2025). Satu lagi perkembangan terkini mengenai inisiatif Pusat tersebut ialah pembangunan berterusan Pelan Hala Tuju SDG Fasa 3, yang akan diselaraskan dengan Rancangan Malaysia Ke-13 (RMK13). Sepuluh bidang fokus SDG telah digariskan untuk memacu pencapaian SDG sepanjang tahun lalu, dengan usaha berterusan ditumpukan kepada memacu pembangunan di peringkat nasional.

Kesimpulan Utama

Visi bersama yang digariskan adalah jelas: untuk memacu pembangunan di peringkat negara, wujud keperluan untuk beralih daripada sekadar mengenal pasti masalah kepada pelaksanaan penyelesaian yang pragmatik dan boleh diskalakan. Rakan kongsi menyarankan dengan kuat agar kolaborasi rentas sektor pada masa hadapan memusatkan usaha bersama terhadap strategi pelaksanaan yang praktikal, model program yang berjaya, dan pelan tindakan boleh diukur yang boleh ditiru dengan mudah oleh lebih banyak organisasi.

"Pembangunan mampan memberikan pulangan tertinggi apabila komuniti tempatan dilibatkan sebagai peserta aktif, bukannya sekadar penerima manfaat pasif,"—idea tersebut, walaupun ringkas, menjadi teras utama sepanjang perbincangan berlangsung.

Di sebalik pengakuan jujur mengenai cabaran sistemik yang dihadapi, tenaga kolaboratif di dalam bilik tersebut menonjolkan tinjauan yang penuh yakin terhadap masa depan mampan Malaysia, dan Partners in Accelerating SDGs sekali lagi menegaskan komitmen mereka untuk mempertingkatkan perkongsian bermakna sebagai satu gerakan khusus yang memacu negara ke arah masa depan yang lebih mampan dan berdaya tahan.

*Oleh Zoel Ng & Saparguly Mahtumov
(Akademi MySDG)*

25 JUN 2026

DARIPADA DATA SETEMPAT KE TINDAKAN PERUNDANGAN: AHLI PARLIMEN JUARA EMPAT LAPORAN CADANGAN DASAR APPGM-SDG DI PARLIMEN

Pada 24 Jun 2026, APPGM-SDG telah melancarkan empat laporan dasar yang memfokuskan terutamanya kepada kepentingan pusat Pemulihan Dalam Komuniti (PDK) bagi kanak-kanak berkeperluan khas serta strategi untuk menjamin keterjaminan makanan yang mampan di Malaysia. Pelancaran ini menandakan bermulanya advokasi dasar APPGM-SDG yang merangkumi dua tema teras. Pertama, APPGM-SDG menyokong strategi bersasar untuk membina ekonomi penjagaan yang lebih inklusif dan mampan bagi kumpulan rentan, khususnya kanak-kanak berkeperluan khas. Kedua, APPGM-SDG mengiktiraf keperluan mendesak untuk memastikan keterjaminan makanan yang mampan di tengah-tengah peningkatan kos pengeluaran makanan, pergantungan yang kian meruncing terhadap makanan import, serta ancaman yang semakin meningkat daripada perubahan iklim, pemanasan global, dan pencemaran.

Keempat-empat laporan ini merupakan hasil daripada pengukuhan penglibatan pelbagai pihak berkepentingan melalui usaha penyetempatan SDG oleh APPGM-SDG. Laporan ini berasaskan pemetaan isu yang dijalankan oleh APPGM-SDG merentasi 143 kawasan parlimen dari tahun 2020 hingga 2025. APPGM-SDG kemudiannya melibatkan pakar dan penyokong (advocate) untuk menganalisis trend baharu yang sering berlaku di pelbagai kawasan parlimen. Bagi memastikan cadangan yang dikemukakan adalah pragmatik, APPGM-SDG telah mengadakan kunjungan hormat bersama kementerian berkaitan untuk membincangkan dasar dan strategi yang dicadangkan. Semasa persidangan Parlimen yang pertama dan kedua, APPGM-SDG turut menganjurkan empat sesi perbincangan meja bulat bersama Ahli-Ahli Parlimen daripada pelbagai parti untuk membincangkan isu-isu serta keutamaan

advokasi tersebut. Keempat-empat laporan ini mencerminkan usaha bersama yang jitu antara semua pelbagai pihak berkepentingan ini.

Bagi meraikan kerjasama ini, APPGM-SDG telah menjemput empat Ahli Parlimen untuk membentangkan laporan-laporan berkenaan. Setiap Ahli Parlimen menegaskan kepentingan menterjemahkan laporan tersebut kepada tindakan konkrit sebagai satu lagi pencapaian penting dalam misi advokasi APPGM-SDG.

Laporan pertama, "Pemeriksaan Program Pemulihan Dalam Komuniti (PDK): Strategi Memperkukuhkan Ekonomi Penjagaan dan Inklusiviti OKU di Malaysia", telah dibentangkan oleh YB Puan Rodziah Ismail, Ahli Parlimen Ampang (P.099). Bersandarkan kepada pemetaan isu APPGM-SDG dan kajian susulan terhadap 100 buah PDK di seluruh negara, laporan ini menyediakan penilaian mendalam mengenai cabaran yang dihadapi oleh PDK. Laporan ini mengesyorkan keperluan latihan profesional bagi pengendali PDK untuk melayani pelatih berkeperluan khas dengan lebih baik, serta mekanisme sokongan kerajaan yang lebih mampan bagi memastikan PDK dapat terus menyediakan perkhidmatan kepada komuniti.

Laporan kedua, “Dari Ekosistem Pantai ke Penuaian: Menjamin Keterjaminan Makanan dan Kedaulatan Negara Melalui Pengurusan Mampan Ekosistem Pantai dan Marin”, telah dibentangkan oleh YB Tuab Rushdan Rusmi, Ahli Parlimen Padang Besar (P.001). Laporan ini mengetengahkan kepentingan ekosistem marin terhadap mata pencarian kira-kira 140,000 nelayan skala kecil di Malaysia. Ia turut memberi tumpuan kepada hubungan rapat antara ekosistem pantai dengan kelangsungan hidup golongan nelayan—satu aspek yang sering terlepas pandang dalam perbincangan dasar—dan mencadangkan Pelan Tindakan Kebangsaan bagi Perikanan Skala Kecil (NPOA-SSF) yang dilengkapi dengan jawatankuasa kerja bertema (TWC) untuk memperkukuh pelaksanaan rentas kementerian.

Laporan ketiga bertajuk “Memperkukuh Peranan Petani Skala Kecil dalam Membina Keterjaminan Makanan dan Makanan Selamat demi Kesihatan Negara” telah dibentangkan oleh YB Puan Young Syefura Othman, Ahli Parlimen Bentong (P.089). Laporan ini memfokuskan kepada petani skala kecil yang mengeluarkan makanan yang selamat dan berpatutan untuk penggunaan tempatan. Dengan merujuk kepada Dasar Agromakanan Negara 2.0 (DAN 2.0) dan Rancangan Malaysia Ke-13, laporan ini mendesak agar langkah-langkah memperkukuh keselamatan, harga berpatutan, dan kemampuan bekalan makanan Malaysia diambil segera. Laporan itu turut menangani cabaran yang dihadapi oleh pekebun kecil tempatan serta tekanan pasaran luar terhadap rantai bekalan makanan, menuntut ketelusan yang lebih tinggi dalam menentukan harga lantai produk pertanian, dan menggalakkan pekebun kecil untuk mendapatkan pensijilan MyGAP serta MyOrganic. Bagi meningkatkan penyertaan, laporan

tersebut menyarankan agar proses permohonan pensijilan diringkaskan. Paling utama, ia menekankan tanggungjawab rentas kementerian serta perkongsian rentas sektor antara agensi kerajaan dan masyarakat sivil bagi memastikan keberhasilan yang efektif.

Laporan keempat bertajuk “Keterjaminan Makanan: Cabaran Perubahan Iklim dan Kesiapsiagaan Menghadapi Bencana di Sarawak” telah dibentangkan oleh YB Tuan Oscar Ling Chai Yew, Ahli Parlimen Sibul (P.212). Laporan ini menangani isu pengeluaran padi di Sarawak dan cabaran yang dibawa oleh perubahan iklim. Sejajar dengan aspirasi Sarawak untuk mencapai tahap sara diri (SSL) sebanyak 80% bagi beras, laporan ini mencadangkan tiga strategi dasar: mewujudkan bank benih padi berasaskan komuniti, membangunkan kalendar ekologi berasaskan komuniti, dan memetakan pengeluaran pertanian serta impak iklim di peringkat tempatan. Setiap strategi menekankan penglibatan pelbagai pihak berkepentingan—termasuk agensi kerajaan, pakar, dan yang paling penting, komuniti setempat—serta menonjolkan keperluan untuk memelihara pengetahuan tradisional dan mengekalkan varieti padi pusaka melalui perkongsian dengan komuniti peribumi di Sarawak.

Pelancaran empat laporan ini menandakan satu lagi pencapaian bersejarah bagi APPGM-SDG, yang dijayakan hasil penyertaan aktif dan usaha gigih daripada pelbagai pihak berkepentingan yang komited dalam menyetempatan SDG di Malaysia. Laporan-laporan ini membuktikan bahawa perkongsian rentas sektor adalah sangat penting dan boleh dilaksanakan, malah penglibatan daripada setiap pihak berkepentingan amatlah mustahak. Melangkah ke hadapan, APPGM-SDG akan terus melibatkan Ahli Parlimen, kementerian peringkat nasional, agensi kerajaan negeri dan daerah, pihak berkuasa tempatan, masyarakat sivil, serta kumpulan komuniti untuk menterjemahkan strategi laporan ini kepada hasil yang boleh diukur sejajar dengan kerangka kerja SDG.

Oleh Dr. Teo Sue Ann
(Jabatan Advokasi Dasar Parlimen)

**BACA LAPORAN
SEKARANG**

10 29 - 30 JUN 2026

MEMPERKASA DAERAH DI SABAH: FORUM TADBIR URUS APPGM-SDG MENGETENGAHKAN AMALAN TERBAIK BAGI PERTUMBUHAN EKONOMI DAN DAYA TAHAN IKLIM

Kumpulan Rentas Parti Parlimen Malaysia bagi Matlamat Pembangunan Mampan (APPGM-SDG) Wilayah Sabah melalui Inisiatif Intervensi Dasar, dengan kerjasama Yayasan Hasanah dan Kementerian Kewangan Malaysia telah berjaya menganjurkan Forum Kepimpinan dan Amalan Terbaik Tadbir Urus Wilayah Sabah 2026 bertempat di Hotel Promenade, Kota Kinabalu. Mengangkat tema "Memacu Tadbir Urus Tempatan yang Mampan, Inklusif dan Berdaya Tahan", forum selama dua hari ini menjadi platform strategik yang menghimpunkan kepimpinan pentadbiran daerah, pihak berkuasa tempatan, kementerian, jabatan serta agensi kerajaan bagi berkongsi pengalaman, amalan terbaik dan memperkukuhkan kerjasama dalam memperkasa tadbir urus wilayah di Sabah.

Majlis dimulakan dengan ucapan alu-aluan oleh Mc Jeanet Lempisik, Ketua Wilayah APPGM-SDG Sabah, diikuti ucapan khas oleh Nur Rahmah Othman, Pengarah Eksekutif APPGM-SDG. Forum kemudiannya telah dirasmikan oleh Datuk Hajah Myrna Jimenez @ Isabelo, Setiausaha Tetap, Kementerian Pembangunan Luar Bandar Sabah (KPLB).

Forum ini dianjurkan bagi memperkukuhkan kapasiti kepimpinan pentadbiran daerah, menggalakkan perkongsian amalan terbaik dalam tadbir urus tempatan, memperkasa kerjasama strategik antara kerajaan negeri, kerajaan Persekutuan dan pihak

berkuasa tempatan, serta menyokong pelaksanaan Matlamat Pembangunan Mampan (SDGs) dan agenda pembangunan Sabah Maju Jaya (SMJJ).

Pengisian Forum

Forum ini menampilkan barisan panelis yang terdiri daripada pemimpin kerajaan negeri, pegawai kanan agensi, pakar akademik serta Pegawai Daerah yang berkongsi pengalaman, cabaran dan amalan terbaik dalam memperkukuhkan tadbir urus wilayah di Sabah.

Forum ini diisi dengan pengenalan inisiatif "Dari Kampung ke Parlimen" oleh APPGM-SDG yang menekankan kepentingan penggubalan dasar inklusif berasaskan data komuniti. Agenda program diteruskan dengan tiga sesi plenari utama: Sesi Plenari 1 memfokuskan kepada pemeraksanaan ekonomi daerah, inovasi tempatan, dan sinergi bersama agenda Sabah Maju Jaya (SMJJ); Sesi Plenari 2 mengupas amalan terbaik daerah dan PBT dalam memperkukuh keterangkuman sosial serta kesejahteraan komuniti; manakala Sesi Plenari 3 membincangkan pengurusan sisa pepejal dan kesiapsiagaan bencana alam bagi membina daerah yang berdaya tahan terhadap impak perubahan iklim.

Selain plenari, forum ini turut memuatkan dua sesi perkongsian khas mengenai integrasi data dalam pelan pembangunan daerah oleh IDS Sabah serta hala tuju SMJ 2.0 dan peranan PBT oleh Ketua Setiausaha Politik kepada Ketua Menteri Sabah. Program diakhiri dengan Sesi Meja Bulat Presiden, Mayor, dan Pegawai Daerah yang berfungsi sebagai platform interaktif bagi para peserta membincangkan cabaran semasa, bertukar amalan terbaik, serta merangka cadangan penyelesaian kolaboratif untuk memperkukuh tadbir urus pembangunan daerah di Sabah.

Ringkasan Kehadiran

Forum ini telah menghimpunkan penyertaan yang memberangsangkan daripada pelbagai pihak berkepentingan, termasuk seramai 19 Pegawai Daerah (termasuk Pegawai Daerah Kecil), 22 Penolong Pegawai Daerah (termasuk wakil) serta kehadiran Presiden Majlis Perbandaran Penampang yang mewakili Pihak Berkuasa Tempatan (PBT). Sebanyak 11 daerah turut menghantar kedua-dua Pegawai Daerah dan Penolong Pegawai Daerah sebagai wakil rasmi, mencerminkan komitmen tinggi terhadap usaha memperkukuh tadbir urus tempatan. Forum ini turut disokong oleh penglibatan strategik daripada Sekretariat Sabah Maju Jaya (SSMJ), Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN) Sabah dan Sabah Tourism Board, yang berkongsi inisiatif serta aspirasi pembangunan negeri. Selain itu, seramai 14 pempamer yang terdiri daripada Rakan Solusi APPGM-SDG telah mempamerkan pelbagai inovasi, teknologi dan penyelesaian pembangunan mampan.

Kehadiran dan penglibatan pelbagai peringkat kepimpinan daerah ini mencerminkan komitmen bersama dalam memperkukuh tadbir urus wilayah yang lebih inklusif, kolaboratif dan berimpak demi kesejahteraan rakyat Sabah. Secara keseluruhannya, Forum Kepimpinan dan Amalan Terbaik Tadbir Urus Wilayah Sabah 2026 telah mencapai objektif penganjurannya sebagai platform strategik untuk memperkukuhkan jaringan kerjasama antara kerajaan negeri, kerajaan Persekutuan, pihak berkuasa tempatan serta pemegang taruh dalam memperkasakan tadbir urus wilayah di Sabah.

Melalui sesi perkongsian ilmu, forum panel, pembentangan strategik dan perbincangan meja bulat, para peserta telah bertukar pandangan mengenai cabaran semasa, berkongsi amalan terbaik serta mengenal pasti pendekatan yang lebih inovatif dalam mempertingkatkan keberkesanan pentadbiran daerah. Perkongsian daripada barisan panelis yang terdiri daripada pegawai kanan kerajaan, pakar akademik dan Pegawai Daerah turut memberikan perspektif yang bernilai dalam usaha memperkukuh sistem penyampaian perkhidmatan awam dan pembangunan wilayah.

Selaras dengan tema "Memacu Tadbir Urus Tempatan yang Mampan, Inklusif dan Berdaya Tahan", forum ini diharapkan menjadi pemangkin kepada pelaksanaan dasar dan inisiatif yang lebih berkesan di peringkat daerah, seterusnya menyokong aspirasi Sabah Maju Jaya (SMJ), pencapaian Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) serta meningkatkan kesejahteraan rakyat Sabah melalui tadbir urus yang cekap, berintegriti dan berpaksikan rakyat.

*Oleh Mohd Ikram Arman
(APPGM-SDG Wilayah Sabah)*

PAPARKAN KISAH ANDA

Mahukan kisah anda dipaparkan dalam buletin kami? Jom kongsi cerita anda sekarang.

Kami ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Ahli-ahli Parlimen di atas kerjasama dan komitmen yang tidak berbelah bahagi. Sepanjang bulan ini, APPGM-SDG telah berpeluang untuk mengadakan sesi libat urus di pelbagai kawasan parlimen melalui pelbagai mesyuarat dan acara. Kejayaan ini dicapai hasil daripada usaha dedikasi antara Ahli-ahli Parlimen dan APPGM-SDG. Kami amat menghargai sinergi antara dasar dan tindakan akar umbi ini, dan kami berharap dapat terus memperkukuh kerjasama ini demi memajukan Matlamat Pembangunan Mampan di seluruh Malaysia.

PROGRAM AKAN DATANG PADA JULAI 2026

Majlis Pelancaran Laporan Tahunan 2025 APPGM-SDG

9 Julai 2026

Sesi Perkongsian Pemetaan Isu 2025

10 Julai 2026

Mesyuarat Staff APPGM-SDG Suku Ke-2 & Retreat

11 - 14 Julai 2026

Sidang Kemuncak Belia SDG

30 Julai 2026

APPGM-SDG

**Persatuan Promosi Matlamat Pembangunan Lestari
(PPM-023-14-07012020)**

📍 A-1-10, Blok A, Pusat Perniagaan Seksyen 8, Jalan Sg. Jernih 8/1,
46050 Petaling Jaya, Selangor.

✉ secretariat@appgm-sdg.com

f <https://www.facebook.com/APPGMSDGMY>

globe <https://appgm-sdg.com/>